

Litteraation numero: 118394/2
Äänitteen nimi: Turvepellot ja ilmastotavoitteet ilmastotiedonvälittäjän näkökulmasta
Äänitteen kesto: 55 min
Litteroitu: Tutkimustie Oy 14.08.2023

Puhujien merkinnät: Hanna Kekkonen
Riitta Savikko

Muut merkinnät: (-) Pois jäänyt sana tai sanan osa
(--) Pois jäänyt jakso
(sana) Epäselvä sana tai jakso
[hakasulkeet] Litteroijan kommentti

Huomautukset: --

[vauhdikasta musiikkia, vaimenee taustalle]

Hanna Kekkonen: Tervetuloa kuuntelemaan Peat it — ilmastoasiaa turvepelloista -podcastsarjaa. Tässä sarjassa keskustelemme vaihtuvien vierailijoiden kanssa turvepeltojen roolista ilmastotematikassa. Tämä podcastsarja on tuotettu osana OMAIHKA-hanketta, joka on toteutettu maa- ja metsätalousministeriön Makera-tutkimusrahoituksen tuella. Lähdetäänpä sitten kuuntelemaan kuka tämänkertainen vierailijamme mahtaa olla ja mistä asiasta hänen kanssaan keskustellaan.

[vauhdikasta musiikkia, musiikki vaimenee]

Hanna: Tervetuloa tämän Peat it -podcastsarjan pariin. Tässä jaksossa mä karautin Etelä-Suomeen Riitta Savikon luo ja me keskusteltiin ilmastotematikasta ja ilmastokeskustelusta turvemaitten ympärillä. Lähdetäänpä sitten kuuntelemaan, mitä Riitalla on meille kerrottavana.

Riitta Savikko: Mä olen Savikon Riitta, olen tutkijana Luonnonvarakeskuksessa ja teen erilaisia ilmastotiedon välityshankkeita. Mä olen kotoisin Sastamalasta eli Pirkanmaan maaseutuvaltaisimmasta kunnasta. Olen ollut Luonnonvarakeskuksessa nytten töissä 8 vuotta ja näitten ilmastotiedon välityksen teemojen kanssa toiminut. Ja sitten myös sitä ympäristö-, maatalous-, ympäristöpolitiikka-alaa opiskellut. Sellaisella taustalla.

Hanna: Minkälainen urapolku on tuonut sinut tähän nykyiseen tehtävään?

Riitta: Oi, mulla on aika polveileva urapolku. Mutta ne on tietyllä lailla liittynyt ympäristöalaan, ilmastomuutokseen varautumiseen, tällaiseen erilaisten ihmisryhmien kanssa yhdessä toimimiseen ja yhdessä niitten ratkaisuiden luomiseen ne työt. Mutta laskin joskus, että Luonnonvarakeskus oli mun 26. työpaikkani.

Hanna: Oho [naurahuksia].

Riitta: Elikä hiukan tällainen nykyajan pätkätyömaailma. Mutta erilaisista projekteista erilaisissa organisaatioissa, niin sitten olen sitä työkokemusta kerryttänyt.

Hanna: Okei. Minkälainen koulutustausta sulla sitten on? Että onko sulla maatalousalan koulutus ja olet jollain tavalla, oletko lapsuudessa ollut maatalouteen yhteydessä sitten jollain tavalla? Tai että mistä tuli sitten tämä maatalous mukaan?

Riitta: Olen opiskellut Viikissä. Ja olen opiskellut myös maatalouden puolen kursseja ja maaperäkemiaa ja agroekologiaa ja tavallaan maatalouden sisältöpuolta. Olen opiskellut eniten ympäristöalaa, eri teemoja sieltä. Ja olen opiskellut sekä Helsingissä että Tampereen yliopistossa. Ja Tampereen myös tuolla, silloin se oli Tampereen teknillinen korkeakoulu, kun olen siellä opiskellut. Eli aika tämmöinen monipuolinen tausta. Olen kotoisin aivan pikkuruiselta maatilalta, pienestä torpasta. Ja tavallaan sitä kautta se on ollut se lapsuuden arjen paikka. Ja sitten asunut lapsuuteni maaseutupaikkakunnalla. Semmoinen tausta siihen on. Mutta se ei ehkä ollut, silloin kun lähdin opiskelemaan, niin silloin ollut vielä mitenkään kirkkaana mielessä, että minkään tällaisten teemojen kanssa välttämättä töitä tekisin. Mutta siinä vaiheessa, kun tuli mahdollisuus yhdistää sekä ilmastotiedon välitystä että maatalouden teemoja ja alkaa miettiä yhdessä tutkijoiden kanssa näitä ratkaisuja ja sitten tällaista yhteistä ratkaisujen luontia, niin olin tosi onnellinen siitä mahdollisuudesta ja sellaisesta työstä.

Hanna: Eli että sai sitä omaa ammattitaitoa yhdistellä sitten siinä omassa työtehtävässä?

Riitta: Joo. Ja mä jotenkin ajattelen, että siinä maailmassa, jossa ilmastomuutos muuttaa meidän olosuhteita, niin se mitä me ihmiset tarvitaan ja mikä meidän hyvän elämän tausta on, niin sehän on se, että meillä on turvattu ruuantuotanto. Että mä en keksisi mitään tärkeämpää ilmastomuutokseen liittyvää teemaa kuin se, että miten voi viljelijöitä ja sitä maatalousjärjestelmää jotenkin tukea ilmastomuutokseen varautumisessa ja yrittää yhteisin voimin niitä ratkaisuja kehittää. Ja siinä, tavallaan se on myös sellainen ala, että eihän niitä valmiita ratkaisuja ole kellään. Ja varsinkaan sitten sinne jokaiselle tilalle sopivia. Tai eri alueilla on tosi erilaisia tarpeita, että mimmoiset ratkaisut sinne

soveltuu ja mimmoiset on parhaita. Ja mitkä on oikeasti toimivia ja järkeviä. Niin sitten niitten yhteinen kehittäminen viljelijöitten, neuvojen, tutkijoiden ja opiskelijoiden kanssa on mun mielestä tosi mielekäästä ja olennaista.

Hanna: Miten viljelty turvemaat liittyy sun työhön?

Riitta: Viljelty turvemaat liittyy sitä kautta mun työhön, että ne on tässä ilmastonmuutokseen varautumisessa monesta näkökulmasta aika olennainen teema. Ehkä tutuimmasti ja siten, miten ne on eniten julkisuudessa esillä, niin on se, että sinne tarvittaisiin sellaisia viljelykäytäntöjä, jotka yhdistäisi sitä, että miten saataisiin pellot viisaimpaan käyttöön. Toisaalta niin, että niistä olisi viljelijöille edelleen hyötyä. Mutta sitten toisaalta kehitettäisiin semmoisia ratkaisuja, että siellä olisi ilmastoviisaita ratkaisuja, ettei nyt ainakaan ylen määrin tuotettaisi siellä sitten ilmastopäästöjä sen turpeen hajotessa. Sitten toisaalta ne liittyy sitä kautta, että kun on ollut, vuonna 2018 oli vaikka tosi kuiva kesä, niin silloin opittiin myös se, että Suomessakin voi tulla niin kuivaa, että kasvit ei idä tai nurmisato jää tosi heikoksi. Jolloin ne liittyy ilmastonmuutokseen myös niin, että silloin niillä pelloilla oli paljon parempi satovarmuus. Jolloin se tulee ruuantuotannon ja ruokaturvan turvaamisen kannalta esille. Ja tämmöistä monesta näkökulmasta tasapainottelua. Elikkä miten sitten löydettäisiin semmoisia toimivia ratkaisuja.

Hanna: Sanoit just sitä, että 2018 oli kuiva vuosi. Tuleeko sulla joku esimerkki siitä mieleen, että satuitko vierailemaan vaikka jossain tiloilla tai olemaan tilallisten kanssa yhteydessä silloin just, että minkälaisia kokemuksia sieltä tuli sen kuivuuden suhteen? Että varmaan just nurmisadot ainakin.

Riitta: Joo, siis Länsi-Suomessa, tai ehkä eniten tuolla Lounais-Suomessa opin silloin, että oli tosi vaikea vuosi. Ja ylipäättään Länsi-Suomessa. Joka on sitten taas normaaleina, mikä nyt tällä hetkellä on sitten normaaleja kasvukausia ja normaaleja oloja, mutta on tavallansa semmoista aluetta Suomessa, jossa on ajateltu, että siellä on kaikista parhaat edellytykset tuottaa monipuolisesti erilaisia kasvilajeja. Ja myös tuottaa satovarmasti. Niin sitten se ei ollutkaan niin. Että kyllä se viljelijöitten huoli silloin kantautui myös omiin korviin ja oltiin tekemisissä. Mutta tutkijoilla ei ole semmoiseen akuuttiin ongelmaan, niin välttämättä siihen hetkeen sitten tarjota niitä ratkaisuja. Että sitten yhdessä niihin teemoihin on vaikka työpajoissa voinut myöhemmin palautua, että miten saisi eloperäisellä aineksella peltoihin vaikka lisää vedenpidätyskykyä. Tai miten voi pitkällä aikavälillä noihin varautua. Tai miten, että jos on eläintiloja, niin vaikkapa että miten seosviljelyllä, sillä että on vaikka herne-kauraa tai että on tosi monipuolista nurmiseosta siellä pellossa, että miten se auttaa siihen varautumiseen. Erilaiset kasvilajit selviää erilaisissa oloissa, että jos joku kärsii kuivuudesta, niin joku toinen kasvilaji voi sitten selvitä paremmin. Tai jotakin sitten näitä riittokorkeuksia nurmille on tullut jälkeensä vastaan, että miten niilläkin voi vaikuttaa siihen seuraavan nurmisadon saatavuuteen. Mutta sitten se, myös se nurmipeltojen satovarmuus tuli silloin sitten viljelijöitten kanssa juttellessa vastaan. Ja on myöhemmissä työpajoissakin tullut vastaan. Näissä asioissa on aina tosi monta tarkasteltavaa näkökulmaa, että mitä kaikkia huomioida. Ja varsinkin, että mitä kaikkia näkökulmia viljelijöitten on välttämätöntä huomioida siinä omassa työssä, jotta se toimisi hyvin.

Hanna: Niin ja siis musta sanoit just tuossa hyvin siitä, ettei meillä tutkijoillakaan aina ole siihen hetkeen niitä hyviä neuvoja. Etteihän mekään osata reagoida silloin, kun jotain tapahtuu, joku tämmöinen sää-ääri-ilmiö. Vaan nimenomaan tässä ilmastonmuutoksessa pitää myös varautua ja tiedostaa, että minkälaisessa tilanteessa voi seurata tietynlaisia riskejä. Että eihän meistäkään kukaan semmoisia meteorologeja ole, tai niin hyviä, että kenelläkään sitä kristallipalloa, eikä kenelläkään meteorologillakaan sitä kristallipalloa ole. Mutta just tätä monipuolisuutta, niin varmaan sitä, että nämä keinot siihen varautumiseen pitää saada listattua niille viljelijöille. Että harvoin sitten voi mitään muuta kuin todeta sitten tilanteen olevan näin, kun jotain tämmöisiä sään-ääri-ilmiöitä tulee.

Riitta: Totta. Joo ja se onkin ilmastonmuutoksen yksi haaste, että kukaan ei tiedä millainen kasvukausi tulee vuonna 2035. Ja kukaan ei tiedä, että millainen se on eripuolilla Suomea, että onko jossakin kuivuutta, jossakin liikaa märkyyttä. Tuleeko joku just paha ukkosraekuuro. Ei kukaan tiedä. Että se, mitä ilmastonmuutokseen varautuminen on, niin se on tosi monenlaista riskienhallintaa. Ja ylipäättensä semmoista, että ne konstit, joilla varautua, niin yritetään löytää sellaisia keinoja, jotka auttaisi varautumaan monenlaiseen riskiin yhtä aikaa, auttaisi semmoisen muutostestävyyden ja muutosjoustavuuden saavuttamisessa. Tutkijat puhuu resilienssistä. Tämöisten keinojen löytäminen, niin olisi niitten riskienhallinnan kannalta hyväksi. Mutta ehkä se on ylipäättensä just semmoista varautumista, ennakointia, vähän ennalta pohtimista, että entäs jos olisikin, mites jos käy näin, niin onko jotain keinoja selvitä tai onko jotain mikä siihen edesauttaisi.

Hanna: Just puhuit näistä kuivan kesän viljelijöistä, että muun muassa Lounais-Suomessa kärsittiin silloin. Toki Lounais-Suomi on vielä semmoista aluetta, missä turvemaita on vähän. Että silloin semmoinen viljelijä on varmaan kokenut itensä onnekaaksi, jolla on ollut näitä turvemaita, jotka on aika harvassa. Että sekin vielä sitten, että kun nämä turvemaat on niin eri alueilla. Että sitten jos, pohjoisessa missä sitten on enemmän näitä turvemaita ja siellä onkin märkä vuosi, niin se ei välttämättä ole sitten taas se ilahduttavin. Mutta tämmöisinä kuivina kesinä ne voi olla oikeasti sitten siellä hyvinkin hyödyksi.

Riitta: Kyllä. Ja se tulee esille myös viljelijöitten kanssa juttellessa. Että se kuiva vuosi saattoi olla just sellaisille turvepelloille, joitten kanssa yleensä on tuskasteltu, että miten ihmeesti näiltä saa vaikka sadon korjattua, niin sinä vuonna ne olikin sitten sellaisia, että onnistui hyvin. Ja sitten taas tavallisina vuosina, niin ne voi olla tosi...

Hanna: ...haastavia.

Riitta: Niin. Että sitten on vielä erikseen ne todella ongelmalliset lohkot. Mutta nämä oli sellaisia hyväkuntoisia turvemaista, joista viljelijät sitten kertoi, että silloin he pelasti vaikka heidän nurmisadon sillä tilalla, että onnistui. Joo, se on tässä turvepeltokeskustelussa kyllä yksi haaste, että eri alueet on niin erilaisia. Ja sitten mun mielestä yksi haaste on myös se, että myös turvepeltoja on tosi erilaisia. Että kun keskustelussa helposti puhutaan vain että turvepellot, niin

silloin siinä ei näy se jatkumo, että miten monenlaisia erilaisia niitä on. Että on erittäin hyviä ja olennaisia ja sitten on niitä vajaatuottoisia ja vaikeita peltoja. Ja on ohut- ja paksuturpeisia. Ja on, niin kuin just tuossa sanoitkin, että jollain alueilla hyvin suuri osa pelloista on turvepeltoja ja jossain sitten taas on helppo siirtää sitä viljelyä kivennäismaille. Hyvin monta erilaista näkökulmaa tähän.

Hanna: Niin ettei ole vain musta ja valkea, vaan siinä on harmaan eri alueita.

Riitta: Kyllä.

Hanna: Että kun olet ollut erilaisten viljelijöitten kanssa tekemisissä, niin tulee varmaan sekin, että se on myös hyvin suhteellista, minkälaisen pellon viljelijä kokee haastavaksi. Että se, minkä toinen kokee haastavaksi ja heikkotuottoiseksi, niin toinen viljelijä voikin kokea, että no ihan hyvähän se on ja ihan hyvinhän sieltä saa satoa.

Riitta: Kyllä. Ja myös sitten ne tilojen tarpeet on erilaisia ja tulevaisuudentoiveet on erilaisia. Ja sitten myös se, tavallaan myös mahdollisuudet pohtia erilaisia ratkaisujakin on erilaisia. Että siinä on tosi monenlaista. Ja tällä hetkellä ehkä se keskustelu on välillä semmoista äärevää. Ja meillä ehkä yhteiskunnassa maatalouden ilmastokysymyksiin liittyvä keskustelu on ollut tämmöistä kärjekästä ja semmoista, joka on koettu aika syyllystäväksi. Joka sitten taas on estänyt ehkä semmoisten rakentavien yhteisten pohdintojen syntymistä. Estänyt enemmän kuin auttanut sitä. Niin sitten tavallaan se, että jos siitä keskustelusta tulee sellainen olo, että ilmastomuutos-sanon kuullessansa on lähinnä semmoinen, että ei haluaisi tästä teemasta kuulla tai tulee semmoinen siilinpiikkipuolustus, minkä ymmärtää todella hyvin sen keskustelun sävyn myötä, niin sitten sen keskustelun saaminen sellaiselle, että kuunneltaisiin viljelijöitten ratkaisuja ja yhdessä mietittäisiin niitä järkeviä ja käyttökelpoisia ratkaisuja, niin siinä on vielä tekemistä. Mutta sitä enemmän arvostaa niitä viljelijöitä, jotka ottaa haltuun sitä teemaa omilla ehdoilla ja sillain niitä viljelijöitten ratkaisuja esiintuoden. Että sille on varmasti kovasti tarvetta.

Hanna: No mitkä muut aiheet näiden turvemaiden ohella puhuttaa tällä hetkellä maatalouden ilmastokeskustelussa? Että siellä on varmaan muutakin kuin pelkät turvepellot, vaikka joskus siltä tuntuukin, että [pieni naurahdus] ne on vaan ne turvemaat.

Riitta: On toki. Yksi teema, mikä ilahduttavasti nousee, niin on toi maan kasvukunnan hoito. Ja ylipäätänsä maaperään liittyvät asiat. Että jos katsotaan sitä, että mistä maatalouteen liittyvät päästöt, ja toisaalta mistä ne ratkaisut löytyy, niin sieltä tulee paljon niitä maaperän asioita. Ja jotenkin ajattelen, että se on semmoinen teema, että jos viljelijöillä vaan on mahdollisuuksia, niin kyllä heillä on myös halua niistä pelloista, niitä pitää hyvässä kunnossa. Ja tavallaan se lähtee sieltä maanviljelijöiden ytimeä se semmoinen maanviljely ja maanhoito. Se on ilahduttavasti esillä. Sitten tässä ilmastotiedon välityksessä on esillä myös se, että millaisia erilaisia uusia viljelykasvimahdollisuuksia kenties tulee. Että on esimerkiksi mahdollista, että palkokasvien viljely muuttuu helpommaksi kuin mitä se tällä hetkellä on ollut. Toki siihen liittyy paljon epävarmuuksia myöskin. Mutta se on yksi teema. Ja myös erilaisten erikoiskasvien viljelymahdollisuudet. Niistähän kumina on yksi loistava esimerkki siitä, että miten se voi olla monesta näkökulmasta onnistunutta jonkun tällaisen uudemman viljelykasvin tuominen. Että kuminahan on monivuotisen kasvin maaperälle todella oivallinen kasvi. Mutta sitten myös se on ollut taloudellisesti satojen onnistuessa tosi, tai viljelijöillä on ollut siitä hyviä kokemuksia, mikä on riemastuttavaa. Mutta niitä uusia kasveja tulee tuolta, vaikka Latinalaisen Amerikan kasveja ja sellaisia, mistä ei vielä niin ole kuultukaan. Että kun Suomessa voi kasvattaa luomukivnoaa ja muuta. Niin sitten tällaisia uusia mahdollisuuksia. Se on yksi teema, mikä tulee noista ilmastokysymyksistä esille. Ja sitten toki on nämä erilaiset vesitalouden hallintaan liittyvät teemat. Siinä se haaste on, että tarvitaan tavallaan sellaista vesitalouden hallintaa, joka toimii sekä kuivissa että märissä oloissa. Mutta se on myös yksi aika olennainen, että miten ne peltojen vedet saadaan toisaalta käytettyä hyödyksi ja toisaalta sitten johdettua pois silloin, kun sille on tarve.

Hanna: Joo ja just toi onkin ollut huolena, että jos ilmastomuutos menee siihen, että on sateisempia kesä, että miten pelloilla just tämä veden poistaminen sitten tulevaisuudessa. Että se vesitalous voi muuttua hyvinkin paljon sitten ilmastomuutoksen myötä.

Riitta: Joo. Ja sitten just, että tulee väärään aikaan. Että keväällä kun tarvittaisiin, että siemenet itäisi ja lähtisi hyvin kasvuun, niin silloin on liian kuivaa. Ja sitten taas kun pitäisi päästä satoa korjaamaan, niin sitten silloin on kurjat olot. Että tulee vähän väärin aikoihin ne sateet. Ja sitten yksi teema, mikä ilmastokysymyksiin liittyy ja mikä on jonkun verran esillä, on tämmöiset kerääjä- ja aluskasvit, jotka on myös osoittautunut monella lailla aika monihyötyisiksi. Että niitten vaikutus siihen, että sen kasvimaan myötä saadaan lisää eloperäistä ainesta savimaille. Ja sitten toisaalta saadaan just märkinä syksyinä sitä, että se pelto kasvaa ja kantaa paremmin, jolloin sinne on ollut helpompi mennä satoa korjaamaan. Ja sitten yksi teema, joka on mun mielestä kiehtova, vielä vähän uudempi, mutta myös tämmöinen monihyötyinen, niin on nämä erilaiset sekaviljelyn, seka- ja seosviljelyn mahdollisuudet. Että jos vaikka rehua voi kasvattaa semmoisena monen kasvin seoksena tai nurmipelolla voi olla monipuolinen kasviseos, niin miten paljon se tuo siihen satovarmuuteen mahdollisuuksia, että aina joku kasvi sitten selviää erilaisissa oloissa. Ja mun mielestä se on myös yksi semmoinen riemastuttava esimerkki siitä, että ilmastomuutokseen varautuminen voi tuoda sille tilalle taloudellista hyötyä. Ja se ei välttämättä tarvitse mitään hurjia investointeja, että enemmän tämmöistä vaan uusien tapojen kokeilua. Että toki siemenet maksaa, mutta sillain se hyöty sitten voi olla siitä satovarmuuden myötä paljon parempi. Ja yksi teema, joka ehkä ajattelen, että nousee jatkossa, niin on näitten monimuotoisuuskysymysten lisääminen näihin ilmastoteemoihin, että miten saadaan sellaisia ratkaisuja, jotka on yhtä aikaa monimuotoisuuden kannalta ja ilmaston kannalta viisaita. No, sekaviljely on siihenkin yksi esimerkki. Mutta vaikka sitten näitä erilaisia maaperäeliöitä vaalivat ratkaisut tai viljelykierrot. Tai sen miettiminen, että no miten sinne pellolle saisi vaikka sellaisia ratkaisuja, että se tukisi näitä luontaisia vihollisia, jotka syö niitä tuhohyönteisiä tai loisii niitä tuhohyönteisiä. Että joskushan se voi olla vaikka joku härkäpapukaista, jossa niitä sitten ylläpidetään niitä hyötyhyönteisiä. Että sentyyppisiä tavallaan uusia, tavallaan aika uusvanhoja keinoja. Ja osa niistä on kohtuu helppojakin toteuttaa. Tällaisia teemoja mun mielestä ainakin ilmastokeskustelussa on esillä.

Hanna: Turvemaitten ohella. Sitten ei aina ole vaan pelkistä päästöistä kiinni, vaan siellä tapahtuu paljon muutakin [naurahtaa].

Riitta: Niin. Ja siis jotenkin ajattelisin, että niitten päästöjen lisäksi voitaisiin, puhutaan erilaisista jalanjäljistä, eli tavallaan tästä päästöpuolesta, mutta sitten voitaisiin puhua myös kädenjäljestä. Eli siitä kaikesta hyvästä, mitä tehdään. Että toki se yksi hyvä on jo se ruuan tuottaminen, tai ruuan lisäksi toki, voihan se olla vaikka värikasveja tai muutakin kuin ruokaa. Mutta se tuottaa myös elinympäristöjä monille eläimille ja pölyttäjille. Ja tuottaa meille kauniita maisemia.

Hanna: Nimenomaan. Ja tämmöisiä muita arvojakin.

Riitta: Kyllä.

Hanna: Että joita ei välttämättä voi mitata grammoissa eikä kiloissa.

Riitta: [pieni naurahdus] Ei. Eikä euroissakaan.

[vauhdikasta musiikkia]

Hanna: No onko sun mielestä nämä turvemaat ollut alusta saakka näissä maatalouden ilmastokeskusteluissa mukana vai onko ne nousseet keskiöön nyt vasta viime vuosien aikana? Vai minkälainen tuntuma sulla on? Kuitenkin aika monta vuotta olet tehnyt tätä ilmastotyötä, että milloin ne tuli mukaan?

Riitta: Mun mielestä ne on tullut näkyvämmiksi nyt. Tai on alettu puhua näistä maankäyttösektorin sekä päästöistä, mutta myös ratkaisuista, mun mielestä ehkä viimeisen neljän tai viiden vuoden aikana. Että tavallansa sen itse liitän näihin ilmastopolitiikan suuriin laajoihin linjauksiin, että milloin on alettu maankäyttöpuolen asioihin kiinnittää enemmän huomioita. Ja siihen liittyy nämä, lyhenteinä LULUCF:t, eli maankäyttösektorin ja maankäytön muutosten ja näiden merkityksistä käytävä keskustelu tuolla kansainvälisesti. Jolloin se sieltä tulee myös Suomeen. Mutta sitten, ehkä siinä on myös se, että tieto karttuu. Koska päästömittausten tekeminen esimerkiksi on tosi haastavaa ja semmoista myös aikaa vaativaa. Ja se vaatii sitä, että semmoiseen on mahdollisuus perehtyä ja panostaa ihmisillä. Niin itse ajattelen, että sitä tietämystäkin on karttunut enemmän. Mutta sitten toisaalta siinä on se toinen puoli, että sitten sieltä voi löytyä sellaisia ratkaisujakin, joita ei kannata heittää hukkaan...

Hanna: Totta.

Riitta: ...vaan miettiä sieltä ne parhaimmat ja Suomelle ja suomalaisille viljelijöille sopivimmat.

Hanna: Joo. Ja kyllähän se toki on sitä, että kun Euroopassakin on hirveän erilaisia alueita, niin semmoinen yhtenäisen politiikan tekeminen on hirveän haastavaa tämän maankäytön osalta justiinsa.

Riitta: Joo.

Hanna: Että näin on. Mutta ehkä sitä... Tai kun monesti tulee keskusteluun siitä, että mistä nämä on peräisin, esimerkiksi tämä maankäyttösektorin laskenta. Niin just kuitenkin sillain helpottavaa, tai helpottavaa ja helpottavaa, mutta kun aina tulee sitä, että no onko ne jostain keskieuropalaisesta tutkimuksesta vedetty, niin kuitenkin onhan siellä onneksi sentään jo sitä suomalaistakin tutkimusta mukana sitten. Että toki osa on semmoista yhteistyötä ja kansainvälistäkin tutkimusta. Mutta turvemaitten osaltakin, niin on onneksi sitä suomalaistakin tietoa saatavilla siellä. Että sitten ei kaikki ole vaan tuolta lämpimistä maista, että kun meidän olosuhteet on niin erilaiset. Ja toki ei voi ollakaan, koska sitten siellä Keski-Euroopassa on taas omat haasteensa [pieni naurahdus].

Riitta: Niinpä. Ja sitten jossakin Indonesiassa heidän suosademetsät taas on omanlaisensa. Että se on mielestäni tosi olennaista, että saadaan näihin pohjoihin olosuhteisiin sopivaa tietoa. Ja nyt olen ymmärtänyt, että esimerkiksi Luonnonvarakeskuksessa tällä hetkellä on menossa useampia tutkimushankkeita sekä sinulla että vaikkapa Kristiina Reginalla ja kumppaneilla, joista saadaan kerrytettyä lisää tietoa ja mietittyä niitä ratkaisuja.

Hanna: Kyllä. Ja niin kuin hyvin tuossa sanoitkin, että on sitä tietoa, mutta eihän se vielä mitään absoluuttista ole kuitenkaan, että paljonhan siellä on, mitä vielä tarvitsee tietää. Ja mitkä asiat nimenomaan vaikuttaa sitten hillitsevästi niihin päästöihin just turvemaitten osalta, niin sitä kyllä on. Sää työsi puolesta kohtaat tosi paljon ihmisiä eri tahoilta, kun olet tämmöisessä ilmastotiedotuksessa ja tiedonvälityksessä. Miten hyvin oman kokemuksesi perusteella esimerkiksi viljelijät sitten tietää näistä turvepeltojen ilmastovaikutuksista?

Riitta: Osa tietää todella paljon ja ideoi ratkaisuja. Mietti, mitä kaikkea voisi kokeilla. Ja osa sitten tietää sillein keskimääräisesti. Ja sitten taas osa ei välttämättä vielä sillä lailla kovin paljoa ole siihen aiheeseen törmännytään, että miten sitä reagoi. Ja sitten siinä se yksi haaste on, että käytännön työtä tekevät ihmiset haluaisi hyvin käytännönläheisiä ja toimivaksi testattuja ratkaisuja. Ja sitten kun ne olosuhteet eri tiloilla, eri pelloilla, eri puolilla Suomea on niin erilaisia, niin ei välttämättä ole heille vielä ihan niin käytännönläheistä ratkaisua valmiina tarjotakaan. Että se on semmoista yhteistä tiedonluontia. Että välillä siinä julkisessa keskustelussa, jota käydään erilaisista ilmastomuutokseen liittyvistä teemoista, niin siinä keskustelussa välillä esitetään tosi varmana tietona sellaista, joka ei sitä ehkä olekaan. No ehkä se nyt tulee tuolla kivennäismaapeltojen hiilensidontapuolella enemmän se, että siinäkin on vielä epävarmuuksia, että mitkä on ne kaikista parhaimmat konstit. Että totta kai tiedetään jo se, että sinne hiilen saaminen peltoihin viljelykierroilla tai sitten näillä erilaisilla maanparannusaineilla on hyvä homma. Mutta mitkä on vaikka tehokkaimmat keinot, niin ei niitä

tiedetä. Ja sama sitten täällä turvepuolella, että kosteikkoviljely on tosi kiehtova mahdollisuus, että mitä se voi joillekin pelloille tarjota ja semmoisille paikoille, johon se on tosi sopiva. Mutta sitten vielä tarvitaan vaikka tutkimusta siitä, että no mitkäs kasvit ne täällä olisi meille toimivat ja miten tämä käytännössä tehdään. Että tämä on tällainen vaihe, missä tarvitaan semmoista yhteistä kokeilua. Ja tarvitaan aika paljon myös epävarmuuden sietoa. Ja välillä jossain yleisessä uutisoinnissa ainakin omasta mielestä menee sekaisin se, että mikä on taustatietoa ja mikä on tehty päätös ja mikä on vasta alustava suunnitelma.

Hanna: Niin että väärinymmärryksiä tulee helposti sitten.

Riitta: Joo. Ja sitten tietysti eri tahoilla on erilaisia intressejä, että [naurahtaa] jotkut haluaakin, että...

Hanna: Totta kai, tulee myös tietyllä tavalla ymmärretyksi tai tarkoituksenmukaisesti väärinymmärretyksi.

Riitta: Niin. Ehkä siihen haluaisin jotenkin sellaisen tuoda esiin, että en ole tavannut vielä yhtään tutkijaa, jolla olisi tarve syyllistää tai etsiä semmoista, että miten näitten pitäisi olla. Että tutkijoilla on yleensä intohimo siihen tutkittavaan asiaan, että haluavat siihen yrittää miettiä ratkaisuja. Ja sitten yleensä vielä ovat tosi iloisia, jos siitä vaikka viljelijä kiinnostuu. Että koen sen ilmastokeskustelun syyllistävyiden tosi harmillisena [naurahtaa], koska koen, että se esimerkiksi estää semmoista rakentavaa yhteistyötä, jota on mahdollista tehdä. Että ihan rohkeasti voi tutkijoiden kanssa jutella, ei tarvitse pelätä, että mitä nuo nyt [naurahtaa] (-) [epäselvää] sanoo.

Hanna: Kyllä. Ja sitten musta tavallaan, kun tästä puhuttiin tästä, tai kun mainitsit nämä väärinymmärryksetkin, että helposti tehdään esimerkiksi jostain, että on tehty vaikka joku laskelma tai skenaario ihan vaan, niin se voidaan ikään kuin vahingossa jossain väärinymmärtää, että tässä nyt on tehty jotain päätöksiä jo. Vaikka on vasta tehty tällomaisia alustavia katselmuksia, että mitä tapahtuisi, jos näin. Niin sitten myös on tosi paljon taas näitä väärintulkintojakin. Että me ihmiset ollaan erilaisia ja erilaisia taustoja ja erilainen taustatietämys asiaan. Niin sitten se semmoinen tiedon tulkintakin, tai tulkitaan sitä sanottua tietoakin hyvin eri tavalla riippuen siitä aiemmasta kokemuksesta sitten. Sitä on myös tosi paljon. Että sitten tutkijana pitää sillain aina vähän ollakin kieli keskellä suuta, että tehdä se viestintä semmoiseksi hyvin helposti ymmärrettäväksi sitten. Ja käydä ne taustat ja mihin tämä asia liittyy ja minkälaisen viestin minä haluan välittää tässä. Meillä tutkijoilla siinä on ehkä semmoinen preppaamisen paikka, että tuodaan se sillain selkeästi sitten esille.

Riitta: Totta. (-) [epäselvää] mun mielestä ihan tosi hyvin. Ja just ilmastotiedon välityksessä se on varsinkin haaste. Just sillain, kun on tietyllä lailla välillä aika abstrakteistakin asioista kyse. No turvepellot on hyvin konkreettinen asia, mutta välillä se on muissa teemoissa sillein, että miten sen konkretisoi. Ja just se, että tutkijat just näitä skenaarioita, erilaisia vaihtoehtoja kartoittaa. Ja just sillain, että laskee vaikka jotain potentiaaleja. Ja se tietyllä lailla tarvitaan se taustatieto. Ei se välttämättä tarkoita, että se tutkija mitenkään itse ajattelisi, että tämä on täydellinen tilanne [naurahtaa].

Hanna: Niin tai välttämättä haluaisi, että tähän mentäisiin.

Riitta: Ei.

Hanna: Niin nimenomaan. Että ei hän välttämättä ole itsekään tyytyväinen laskemiinsa asioihin. Mutta näitäkin vaan tarvitaan sitten sen päätöksenteon tueksi, että on katsottava monelta eri kantilta asioita.

Riitta: Joo.

Hanna: Että sitten, me tutkijathan vaan tutkitaan ja päätöksentekijät tekee onneksi ne päätökset [naurahtaa].

Riitta: Niin. Ja sitten, että ilman niitä taustatietoja, vaikkapa just niitä laskelmia, niin sitten me oltaisiin vielä enemmän tuuliajolla sen suhteen, että mitkä ne nykytiedon mukaiset mahdollisuudet on. Ja sitä taustatietoa tarvitaan. Mutta se on just sitä, että on vaikea vaikka uutisoinnista aina tietää, että mikä on taustatietoa ja mikä sitten on jonkun tahon linjaus.

Hanna: Millaista tietoa turvemaista nyt tarvitaan eri tahojen keskuudessa?

Riitta: No mun mielestä aika monenlaiselle tiedolle on tarvista. Mun mielestä tarvitaan aivan sitä perustietoa. Tarvitaan sitä, että no mikä on turvema ja mistä tämä tulee. Ja tarvitaan sitä, että missä päin Suomea ne on ja miten viljellään. Tavallaan tällomista aika perusjuttua. Sitten tarvitaan sitä, että mitä sen turvepeltojen ilmastovaikutus on. Koska mielestäni siinäkin on kovasti vielä tiedonvälitystarpeita. Sitten tarvitaan tietoa niistä erilaisista ratkaisumahdollisuuksista ja niitten ratkaisujen yhteistä kehittelyä. Ja siihen tarvitaan tosi erilaisia toimijaryhmiä. Että tarvitaan viljelijöitä, neuvojia, tutkijoita. Ja vaikka sitten tällomaisia uusia tuotteita käyttäviä yrityksiä, joille viljelijät voisi tuottaa turvepelloilla erilaisia kasveja. Ja sitten tarvittaisiin varmasti tietoa myös semmoisista erilaisista hyviksi koetuista ohjauskeinoista, että mikä koettaisiin oikeudenmukaisiksi ja hyvin toimivaksi porkkanaksi ja mikä palvelisi viljelijöitä. Että ymmärrän sen, että tarvitaan sellaisia ohjauskeinoja, jotka vie tätä maatalousalaa ilmastokestäväään, tai sekä taloudellisesti, ympäristöllisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti kestäväään suuntaan. Että siihenhan suuntaan sitä haluttaisiin. Kukapa sitä nyt haluaisi entistä kestävämpää tilannetta. Mutta sitten myös tarvitaan erilaista tasapainoilua sen suhteen, että olisi alueellisesti oikeudenmukaisia ja mahdollisia. Ja jotenkin ajattelen, että yhteiskunnassa tarvittaisiin paljon tietoa myös ylipäättänsä maataloudesta ja ruuantuotannosta. Ja itse ajattelen, että se ruuantuotannon perusymmärrys kuuluisi meidän yleissivistykseen. Ja myös siinä on ihan tekemistä, että saataisiin siitä lisää ymmärrystä. Että se on ehkä ollut aiempina aikoina helpompaa, kun on ollut ihmisillä juuret enemmän ehkä

maaseudulla. Tokihan sitä nykyäänkin yllättävänkin hyvin on juuria, mutta se, koska viljelijöitten osuus, muiden elinkeinojen runsaus ja viljelijöitten osuus sitten siihen verrattuna, niin on nykyään erilainen.

Hanna: Ja myös väestöstäkin.

Riitta: Niin.

Hanna: Että ennen vanhaan tietenkkin monella...

Riitta: Se oli tosi monelle elinkeino.

Hanna: Kyllä. Ja meistä edeltävät sukupolvet muistaa sitten vähintään ne kesät mummolassa maatilalla.

Riitta: Joo.

Hanna: Että on paljon elinkeino vähentynyt ja yhä harvempi...

Riitta: Niin, pääsee sen kanssa suoraan kosketuksiin.

Hanna: Kyllä.

Riitta: Niin sen tuominen esille olisi olennaista. Ja sitten kuitenkin itse just ajattelen, että no, ihmislaajille tämä ymmärrys, että mistä meidän ruoka tulee ja miten tämä ruokajärjestelmä toimii. Että sen perusteiden ymmärtäminen olisi meille ihan hyväksi.

Hanna: Tuntuuko susta, että meillä on perusopetuksessakin vähän liian vähän tätä maataloustiedon välittämistä? Että pitäisikö sitä myös sinne perusopetuksen tasolle lisätä enemmän?

Riitta: Joo, toivoisin sitä kyllä, että olisi. Ja lasten lisäksi toivoisin myös, että ihan aikuisilla olisi vielä siihen ymmärrystä, että miten se menee. Mutta totta kai koulut on yksi hyvä väylä tavoittaa suuri joukko lapsia. Ja tämän korona-ajan mentyä ohitse, niin päästä vaikka maataloilla vierailemaan ja näkemään sitä.

Hanna: No tuossa tulikin jo muutamia semmoisia esimerkkejä, ja kun ylipäänsäkin käytiin tällainen kattava listaus, että mikä on se tietotarve. Niin itse tutkijanakin on sitä, tai törmännyt siihen itse tietoon ja (aina pääse etenemään) [epäselvää], tai yllättyy siitä, että vaikka ehkä itsestä tuntuu, että on puhunut tosi monissa tilaisuuksissa tai kirjoittanut vaikka ammattilehtiartikkeleihin, niin silti aina yllättyy siitä, että vielä on semmoisia tahoja tai ihmisiä tai yksilöitä, joita tieto ei ole tavoittanut. Niin miten sun mielestä saataisiin tätä tietoa jalkautettua? Ja mitkä ehkä susta olisi niitä parhaita keinoja eri tahoja ajatellen välittää tätä tietoa ylipäänsäkin näistä turvemahtien ilmastovaikutuksista tai vaikka niistä viisaista viljelykeinoista sillain, että se olisi helposti heidän saavutettavissa?

Riitta: No viestinnän yksi perusperiaate on, että toista, toista ja toista. Niin sitten, kun on jonkun asian kanssa tekemisissä, niin ehkä sen kanssa on niin läheinen ja kiinnittää huomiota siihen, että sitten se ei suinkaan ole ihmisille, joille se ei ole se elämän pääteema, niin sellainen, johon välttämättä kiinnittäisi huomiota. Että sitten se on just, että tulee monta erilaista kanavaa pitkin sitä tietoa. Ja sitten miettii, että no miten sen saisi juuri silloin tarjolle, kun on siihen otollinen hetki, että silloin, kun ihminen sitä kaipaa. Ja yksi konsti siihen, mikä nykypäivänä helpottaa kovasti, niin on erilaiset nettisivut. Että jos googlaamalla löytää haluamastansa teemasta tietoa, niin se avittaa asiaa, niin silloin kun sitä itse kaipaa. Sanoit noista ammattilehtiartikkeleista, ja mun mielestä ne on yksi viljelijöitä hyvin tavoittava keino, että sen jotenkin näen tosi olennaiseksi. Myös erilaiset webinaarit. Niitä me ollaan molemmat vaikka järjestetty ja koettu, että siellä on, parhaimmillaan se toimii tosi hyvin. Ja tällaisilla etäapahtumilla ihmisillä eri puolilta Suomea on mahdollisuus osallistua. Ja se myös mahdollistaa sen, että pääsee suoraan tutkijoilta kysymään.

Hanna: Ja hyvää keskustelua aika usein saa aikaiseksi siellä.

Riitta: On.

Hanna: Ja sitten mun mielestä webinaareissa on myös se hyvä, että se ikään kuin tekee ihmisiä tasa-arvoiseksi.

Riitta: Kyllä.

Hanna: Että kun sun ei tarvitse välttämättä sillä tavalla seisoa toisen edessä tai olla sillä tavalla kasvotusten, niin semmoinen ujompikin voi sitten rohkaistua kysymään.

Riitta: Kyllä. Ja tuosta kysymisestä, niin tulee se mieleen, että tutkijoilta saa myös ihan kysyä [pieni naurahdus].

Hanna: Kyllä.

Riitta: Että jonkun verran sitä onkin. Ja tietysti tutkijatkin on kiireisiä, että ei se aina tarkoita, että tulee vastausta heti tai näin. Mutta on mahdollisuus soittaa ja kysellä. Ja yksi taho, jonka roolin näen tiedonvälityksessä myös tosi olennaiseksi näistä teemoista, niin on neuvojat. Että jos tutkimustieto tavoittaa neuvot, niin sitten parhaassa tapauksessa he osaa siitä suodattaa eri tiloille sopivia ratkaisuja.

Hanna: Totta.

Riitta: Ja tuoda tällaisia erilaisia vaihtoehtoja esille.

Hanna: Niin koska ne asiakassuhteet on aika pitkiä, että hyvin tunnetaan sen tietyn tilallisen tarpeet. Että voidaan jo ehkä sieltä saadusta, tai tutkimuksesta, kun on viety sinne neuvontaan sitä tietoa, niin sitten se neuvoja osaa jo hyvin neuvoakin sitten etenemään tätä viljelijää.

Riitta: Joo. Ja parhaassa tapauksessa pystyy tarjoamaan erilaisia vaihtoja sitten, mitä erilaisia ratkaisuja ehkä saattaisi olla, jotka sille tilalle olisi mahdollisia. No sitten toki yhdet aivan olennaiset tahot on nämä maatalousalan oppilaitokset, miten siellä pystytään erilaisia teemoja käsittelemään. Tai että jos sieltä saa semmoiset eväät elämälle, että rohkaistuu jatkossa, no vaikkapa nyt seuraamaan niitä oman alan ammattilehtiä tai osallistumaan erilaisiin tapahtumiin tai kuulemaan webinaareissa tietoa. Niin sekun on jo hyvä eväs, mistä sitten jatkossa saa niitä ratkaisuja.

Hanna: Niin, löytääkö ylipäänsäkin viljelijät tai vaikka opiskelijat hyvin näitä webinaareja, että onko ne sun mielestä sillain hyvin saatavilla? Tai mitä sä koet, että onko opiskelijoiden tiedonhakutaidot nyt hyviä? Että pitäisikö esimerkiksi alan ammattikorkeakouluissa tai ammattioppilaitoksissa just tätä tämmöistä oman tiedon päivittämistä enemmän markkinoida vai tuleeko se sieltä jo?

Riitta: Koen, että onnistuu vaihtelevasti. Ja se on ehkä myös meistä tapahtumien järjestäjistä kiinni, että miten me huomataan laittaa mainosta vaikka niille ammattikorkeakoulujen opettajille. Että on myös tosi hyviä kokemuksia siitä, että miten opettajat on kertonut niistä teemoista ja tapahtumista omille opiskelijoilleen. Mutta ei he välttämättä aina huomaa heille niitä markkinoida, että siinä on ainakin yksi semmoinen, vielä mahdollisuuksia, että miten päästä eteenpäin.

Hanna: Kyllä. Meilläkin on kortemme kehoon kannettavana tässäkin suhteessa [naurahuksia].

Riitta: Niin, kyllä.

Hanna: No mitä sä olet itse turvemaista oppinut? Tai ainakin tässä nyt on tullut se esiin, että ne on toisaalta tämmöisinä kuivina kesinä monille tiloille myös pelastus. Ja toisaalta varmasti myös nämä ilmastovaikutukset on sulle tuttuja. Mutta onko sulla joku semmoinen kenties, voi olla myös ihan knoppitieto, että mitä sä olet turvemaista oppinut vai? [naurataa] Haluatko summata jotain?

Riitta: No mulle on ollut ilo, kun on päässyt kuulemaan sekä sinun että Kristiina Reginan että Sanna Saarion ja muitten alustuksia ja taustatietoja tästä aiheesta. On ollut ihanaa niistä päästä kuulemaan. Ja sitten myös päästä kuulemaan niitä keskusteluja viljelijöitten kanssa ja mikä heitä askarruttaa. Mitähän mä osaisin tuohon nyt sanoa, että mikä on itsestä ollut kiehtovaa.

Hanna: Tai joku semmoinen ihan uusi juttu kenties, joka on tullut täytenä semmoisena, että vau enpänsä tiennyt tätäkään.

Riitta: Ai niin, että tämmöistäkin voi olla.

Hanna: Niin.

Riitta: No mua on riemastuttanut viljelijöitten rohkeus kokeilla ja olla avoimia erilaisille ratkaisuille. Että peloilla kokeillaan vaikka sellaisia kasveja, jotka on aika uusia ja joissa joutuu hakemaan sen, että no miten näitä kylvetään ja miten näitä kasvatetaan. Että sellainen rohkeus kokeilla ja tehdä tällaisia Pelle Peloton -ratkaisuja. Totta kai niitä kannattaa tehdä siinä opetteluvaiheessa aika pienillä määrillä, että [pieni naurahdus]...

Hanna: Että pysyy hallinnassakin [naurataa].

Riitta: Niin. Ja opetella. Mutta se on aina ollut tosi riemastuttavaa. Ja sitten semmoinen ratkaisuhakuisuus on ollut. Ja sitten just tavallansa se, että niitä ratkaisuja voi olla hyvin erilaisia. Ja tarvitsee miettiä, että mikä sille tilalle on. Että jollekin tilalle se, että okei tämä turvapelto on nurmiviljelyssä, niin sehän on ilmaston kannalta paljon parempi kuin se, että siellä joka vuosi kylvetään vaikka kevätilja sinne pellolle. Niin löytyy semmoisia ratkaisumahdollisuuksia, jotka tuottaa sille tilalle muutakin hyötyä. Tai tavallaan että on sille tilalle mieluisia. Niin semmoiset on ollut riemastuttavia.

[vauhdikasta musiikkia]

Hanna: No mitä, nyt kun puhutaan näistä turvemaista ja niiden ilmastokuormasta, ja toisaalta niistä mahdollisuuksista. Ja ollaan puhuttu siitä, että mikä vaikutus on vaikka maankäyttösektoriin kansallisesti, kansainvälisesti ja miten siellä päästään niihin tavoitteisiin, joita on asetettu muun muassa maankäyttösektorilla. Niin mitä sun mielestä turvemaisten suhteen pitäisi tehdä?

Riitta: Mitä mun mielestä turvemaisten suhteen pitäisi tehdä. Mä toivoisin sellaista tilannetta, että siinä olisi aika laaja keinovalikoima, jolloin sieltä voisi valita semmoisia kullekin tilalle ja eri tilojen tuotantosuuntiin ja eri alueille sopivia vaihtoehtoja. Itse näen, että pohjoisessa Suomessa, jossa jo nykyään aika suuri osa turvepelloista on nurmituotannossa, koska siellä on vahvaa karjataloutta, niin jotenkin toivon, että ne pellot pysyisi nurmipeltoina. Että näen, että se olisi oikein hyvä. Ja silloin toivon, että sellaisilla turvepeltovaltaisilla alueilla olisi menestyvää ja hyvinvoivaa karjataloutta. Ja siihen niitten nurmien ilmastoviisaaseen viljelyyn voidaan kehittää vielä parempia ratkaisuja ja miettiä sitä, että olisiko sitten joitain kohteita, joissa pohjaveden pintaa pystyisi vaikka nostamaan korkeammalle silloin, kun ei ole tarvetta olla siellä koneiden kanssa. Ja tällaisia. Ja sitten taas mietin, että joissain kohteissa, semmoissa tällä hetkellä tosi vaikeissa

kohteissa, niin kosteikkoviljely olisi aika kiehtovakin mahdollisuus. Että jos sieltä saadaan jotain ravintoloiden erikoisherkkua [pieni naurahdus] tai sitten vaikka marjoja. Se voi olla myös energiaa, rakennusmateriaaleja. Erilaisia vaihtoehtoja, joille sitten syntyisi markkinoita. Niin sehän olisi ihan loistava mahdollisuus taas joihinkin kohteisiin. Ja voisi olla, että se olisi viljelijöillekin mieluusaa niitten peltojen osalta. Ja sitten, se tilanne on myös niin erilainen riippuen siitä, että miten suuri osuus sen alueen, sen kunnan, sen tilan pelloista on turvepeltoja ja mikä on sitten kivennäispeltojen osuus. Että se voi olla, että on erilaiset konstit Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa.

Hanna: Ja ihan kunnittaisetkin erot.

Riitta: Niin, kyllä.

Hanna: Että on kuntia, joissa kaikki lähialueen pellot on suurimmaksi osaksi turvemaita. Ja ei semmoista vaihdon sijaa olekaan.

Riitta: Joo. Ja sitten taas joissain tilanteissa voi olla, että joku tilusjärjestelyt on sellainen, joka auttaa monia viljelijöitä eteenpäin. Että ainakin osa viljelijöistä, joiden kanssa olen ollut tekemisissä, niin on kokenut sen oikein toimivaksi. Se on auttanut kehittämään sitä oman tilan viljelyä. Ja silloin on mahdollista myös huomioida sitä, että tulisi turvepelloille vaikkapa nyt sitä nurmiviljelyä sitten, niiden käyttötarpeeksi enemmän. Että niitä on tosi erilaisia vaihtoehtoja. Ja varmasti on sellaista, mitä ei itse osaa edes tällä hetkellä ajatella [naurahtaa], että mitä sinne voikaan kehitellä. Mutta ehkä mietin, nyt olen jo paljon puhunut tuosta ilmastokeskustelun laadusta tällä hetkellä, ja toivon että se menee semmoiseen eri tahojen ammattitaitoa kunnioittavaan ja sen alan osaamista esille nostavampaan suuntaan. Ja itse ajattelen, että tällä hetkellä se on välillä vähän kärjekästä. Niin tavallaan millään taholla ei ole mitään velvollisuutta väistää minkään yleisen edun takia. Eli vaikka puhutaan ilmastokeskustelussa nyt siitä, että saako turvepeltoja viljellä tai muuten, niin tietyllä lailla se on yhteiskunnan tehtävä sitten antaa porkkanoita siihen suuntaan...

Hanna: Kannustaa.

Riitta: ...mihin suuntaan halutaan mennä. Että ei tavallansa sillä, että joku ympäristöjärjestö sanoo, että saako näin tai noin tehdä, niin se ei, sellainen lähtökohta on vähän kestävätkö. Että kaikilla on oikeus omaan elinkeinoon ja sen elinkeinon asiantuntemuksen hyödyntämiseen. Ja tavallaan semmoinen ympäristöoikeudenmukaisuus koskee ihan kaikkia. Että tavallaan siitä semmoisesta keskustelusta ei tarvitse ottaa itsellensä hirmusti painoa niskaan, vaan miettiä, että no miten käs minä näitä asioita toivoisin, että ratkottaisiin. Että sitten se on niitten ohjauskeinojen ja kannustimien ja näiden tehtävä auttaa menemään tällaiseen suuntaan.

Hanna: Joo. Ja mä kanssa ajattelen jotenkin sitä, että sillain on tehty hyvin selväksi, että mitkä on ne yhteiset suuntaviivat, että saadaan ylipäänsäkin meidän ihmisten olosuhteet tulevaisuudessa täällä kestävämpään suuntaan. Mutta sitten alkutuotannon suuntaan, niin jotenkin se voi näyttäytyä semmoisena, että se on jatkuvaa ovien sulkemista. Viljelijät varmaan nimenomaan kaipaisi sitä semmoista kannustavampaa, että siinä olisi muutkin rakentamassa sitä. Että heille tulee sen lisäksi, että täytyy adaptoitua näihin kaikkiin muutoksiin, niin tämmöisissä ohjauskeinoissa kuin myös tukipolitiikassa, ja maatalous on hirveässä muutoksessa ollut koko ajan, niin sen lisäksi heillä on vielä myös tämä ilmastonmuutos kestävänsä. Kun sen oman tilan talous ja tuotto on kiinni siitä, että mitä saat sieltä pellolta, että se on aikamoista kestämistä joka suunnasta, että sekin vielä siihen päälle. Niin ehkä se olisi kuitenkin hyvä, että me kaikki tekisimme parhaamme, että suhtauduttaisiin kannustavasti ja ymmärtäväisesti sitten heitä kohtaan tässä.

Riitta: Joo. Ja kyllä sen kaiken ilmastotoiminnan lähtökohtakin pitää olla viljelijöitten työn, ja heidän oman tavan ottaa sitä asiaa haltuun, niin tällaisten arvostaminen. Että siitä se lähtee. Sitten vaikka sanon näin, niin se ei tarkoita etteikö ne ilmastohaasteet olisi olemassa. Just niin kuin sanoit tästä varautumisesta ja siitä sopeutumisen tarpeesta, että ilman muuta pitää kehittää niitä ratkaisuja. Tarvitaan sitä yhteistä ratkaisujen kehittämistä viljelijöitten, neuvojien, tutkijoitten ja opiskelijoitten, uusien yritysten, kaikkien kanssa. Ei ole mahdollista sulkea silmiä ja korvia ja olla sitä mieltä, että seuraavat 40 vuotta on samanlaista. No 40 vuotta [naurahtaa], viimeiset 40 vuotta on ollut maataloudessa niin hurja myllerrys, että...

Hanna: Niin että mitä seuraavat (40 vuotta) [epäselvää, päällekkäistä puhetta, naurua]

Riitta: ...(ei varmaan ole mitään samanlaista) [epäselvää, päällekkäistä puhetta, naurua].

Hanna: Niinpä, kyllä.

Riitta: Että jos näistä menneistä 40 vuodesta on selvitty, niin kyllä siinä sitten varmasti selvittää taas tulevistakin myllerryksistä.

Hanna: Niin ja siis tavallaan musta on ollut hauska, mitä on tästä meidän keskustelusta voinut summata sitä, että kyllä viljelijöiltä, mitä sanoitkin tuossa aikaisemmin, että mitä on ollut hieno huomata ja mitä ehkä tulee sieltä, nousee esille, että toivoisit ehkä sitä, että sen vuoksi, että näillä tiloilla olisi sitä resilienssiä, niin uskaltautuukaa kokeilemaan ja uskaltautukaa erilaiseen ja uskaltautukaa siihen adaptoitumiseen. Että voi olla, että kohta ei pärjää sillä, että näin on tehty aina ja näin tehdään jatkossakin. Että nimenomaan semmoinen uskaltautuminen ja se heittäytyminen siihen. Ja semmoinen kokeilunhaluus, niin sitä tarvitaan tässä jatkossakin.

Riitta: Kyllä. Ja se voi olla, kun yksi osa sitä muutoskestävyyden kasvattamisesta on vaikka se, että hankkii tietoa niistä asioista. Ja välttämättä niitten kokeilujen, ne voi olla pieniäkin.

Hanna: Kyllä.

Riitta: Sitä, ettei pistä ihan kaikkia panoksia samaan koriin, vaan on vähän-

Hanna: Ja ehkä vähän sinnikkyyttäkin siihen kokeiluun, että ensimmäisestä epäonnistumisesta ei kannata lannistua. Että se voi olla, että se ei sinä vuonna onnistunut, mutta joku toinen vuosi voi ollakin parempi.

Riitta: Niin, kyllä. Ja tässä tutkijan työssä on ainakin just sen oppinut, että jos on kymmenen yritystä, joista yksi onnistuu, niin se on jo hyvin [naurahduksia].

Hanna: Kyllä.

Riitta: Että jos tutkijan hommia tekee, niin ainakin oppii epäonnistumaan [naurahtaa].

Hanna: Kyllä. Osaa tehdä sen tyylillä [naurahduksia].

Riitta: Tai vähemmän tyylillä [naurahduksia]. Mutta vaan just sitä, että se, että joku asia on menestys, niin siellä takana voi olla aika monta yritystä ja opettelua ja semmoista suossa räppimistä. Että menestys ei ole sitä, että heti onnistuu, vaan sitä, että yrittää monta kertaa.

Hanna: Kyllä. Ja yritys ja uuration myöskin sen eteen sitten. No mikä sun mielestä on, jos ihan tiivistät yhteen asiaan, että mikä voisi olla sellainen asia, joka ihan jokaisen pitäisi tietää turvemaista?

Riitta: No mä haluaisin, että vaikka tästä meidän keskustelusta jäisi mieleen se, että nyt on tarvetta kehittää niille yhdessä monien eri toimijoiden kanssa semmoisia hyvin Suomeen ja Suomen eri alueille ja eri tiloille sopivia ratkaisuja. Että tämmöistä yhteistä ratkaisujen luomista, niin sitä tarvitaan.

Hanna: Olisiko tämä sitten ehkä samalla semmoinen viesti, jonka voisi välittää myös kuulijoille, että ei vaan semmoinen tieto, vaan just semmoinen, että myös tähän suuntaan olisi hyvä mennä?

Riitta: Joo. Niin mä sen itse ajattelisin, että näin on. Ja ei ole olemassa vielä mitään sellaista, puhumattakaan että olisi yhtä ainuttakaan ratkaisua, niin ei välttämättä ole vielä valmiina semmoista "tee omalla tilallasi juuri näin", ei ole. Vaan semmoista sitten monen asian summaamista, että mikä sopii sen tilan tämänhetkiseen ja tulevaisuuden toiveisiin. Ja mikä sopii sinne perheeseen ja mikä taas on taloudellisesti järkevää. Tosi monen asian punnitsemista. Ja siihen voi auttaa se, että kun mietitään niitä monen eri tahon kanssa yhdessä. Että totta kai viljelijä on se, joka tekee sen päätöksen, että mitä hän sitten toivoo. Se, että kysyy joltain, niin ei tarkoita, että just niin tarvitsisi tehdä. Mutta vaan semmoisen oman tietopääoman kartoittaminen. Ja sama se on totta kai sitten, tutkimusmaailmassa on myös se viljelijävuorovaikutus ihan yhtä olennaista, jotta opitaan sitä, että mikä on käytännössä mahdollista. Ja välillä tuntuu, että viljelijät porskuttelee tutkimuksen edelläkin monessa teemassa...

Hanna: Kyllä.

Riitta: ...ja omissa kokeiluissaan. Että semmoinenkin osaaminen sieltä tulee myös tutkimusmaailmaan.

Hanna: No mennään loppua kohden näissä mun kysymyksissä. Kun sun työ on todella ilmastopainotteista, niin podetko sä itse ilmastoahdistusta? [naurahduksia]

Riitta: Mä olen sitä itsekin välillä miettinyt. Ja mä jotenkin koen, että mä koen ennemmin tämmöistä [pieni naurahdus] rauhallisuutta ja innostusta ja ehkä semmoista iloa siitä, että saan näitten teemojen kanssa ja monenlaisten ihmisten kanssa olla tekemisissä. Että omasta mielestäni en koe ahdistusta. Enkä välttämättä ajattele, että se ahdistus olisi mitenkään paras motivaattorikaan näihin asioihin. Ajattelen, että semmoinen kunkin erilaisen alan asiantuntijoiden saaminen miettimään niitä ratkaisuja, niin jotenkin mä ajattelen, että se on semmoinen hyvä ja toimiva tie. Että itse ajattelen, että se ahdistus syntyy siitä, että on paljon tietoa ilmastokysymyksistä, mutta sitten ei välttämättä niin hyvää tuntemusta niistä erilaisista aloista ja siitä niillä olevasta asiantuntemuksesta. Että itse ajattelen, että semmoinen rauhallisempi ja paneutuvampi [pieni naurahdus] ratkaisuiden kehittäminen vie enemmän eteenpäin. Tämä on mun nykyhetken tuntemus [naurahtaa].

Hanna: Niin, kyllä. Yhdellä sanalla tai nimellä voit vastata näihin kysymyksiin. Että ei mitään laajaa sepostusta, että ihan mikä ekana tulee mieleen. Millä Suomi hiilineutraaliksi 2035?

Riitta: Eri alojen yhteisellä miettimisellä ja yhteisellä ratkaisujen kehittämisellä. Ja se, että lähdetään sen alan tekijöitten ja asiantuntijöitten parhaaksi näkemiä ratkaisuja viemään eteenpäin. Ei ollut ihan yksi sana [naurahtaa].

Hanna: Mutta kuitenkin napakka [naurahtaa]. Mitä sä haluaisit tutkia tai minkälaista työtä haluaisit tehdä tulevaisuudessa?

Riitta: Jos mä saisin tehdä sellaista työtä, mitä mä olen tehnyt nytten, niin mä olisin todella onnekas. Eliikkä haluaisin järjestää tapahtumia, joissa viljelijät, neuvojat, tutkijat ja opiskelijat pääsee yhdessä keskustelemaan. Ja tämä voi olla nenäkkäin tai tämä voi olla webinaareissa. Jotenkin koen, että semmoinen yhteistyö, kohtaaminen, rehellinen keskustelu, niin on se, jolla niitä asioita pystytään viemään eteenpäin.

Hanna: Mihin toivot, että tulevaisuutesi vie sinut?

Riitta: No onnellisuuteen.

Hanna: Mitä toivot tulevaisuuden sukupolvien tekevän ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi?

Riitta: No toivoisin, että vievän pohtimaan sitä, mikä on ihmiselämässä tärkeitä juttuja. Että mitä me ihan välttämättä tarvitaan siihen, että meillä on hyvinvoivaa elämää. Sitten toki toivoisin, että ne ratkaisut löytyy sieltä suunnasta, että ruuantuotanto on aivan olennaista ja paljon hyvinvointia saa vaikka luonnossa aikaa viettämällä ja perheen kanssa aikaa viettämällä. Että tietyllä lailla semmoinen, ajattelen että ehkä meillä nykyisessä maailmassa ihmisten tällainen kuluttajarooli korostuu. Mutta ihmisillähän on tosi monta muutakin roolia elämässään, että se voi olla siihen asiaan paneutumista töiden kautta tai erilaisten hyvinvoinnin hankkimisen väylien kautta. Minkäköhän sanan sille nyt keksisi [pieni naurahdus]. Mutta tavallaan semmoista omien toiveiden ja hyvän ihmiselämän pohtimisen [naurahtaa] äärelle vievää. Sitä ehkä toivoisin.

Hanna: Kuvaa työtäsi yhdellä sanalla.

Riitta: Mielekäästä.

Hanna: Miellyttävä tuoksu?

Riitta: Metsä.

Hanna: Jos saisit valita osasi eliökunnassa, mikä eläin, kasvi tai eliö olisit?

Riitta: Jos en olisi ihminen?

Hanna: Jos et olisi ihminen, niin [naurahtaa].

Riitta: Olisin sammakko.

Hanna: Olisit sammakko. Selvä. Ja sit vimppana, elämänmotto?

Riitta: Nämä kysymykset on niin vaikeita. Mä olen joskus miettinyt, että elämän motto on se, että elämän tarkoitus on elämän uudistaminen.

Hanna: Okei, se riittääköön tähän [naurahduksia]. Tosi paljon kiitoksia, Riitta.

[vauhdikasta musiikkia, vaimenee taustalle]

Hanna: Palautetta ja ehdotuksia esimerkiksi käsiteltävistä teemoista tai sopivista haastateltavista otamme mielellämme vastaan sähköpostitse hanna.kekkonen@luke.fi. Kuulumisiin.

[vauhdikasta musiikkia, musiikki vaimenee]